

: व नु क्त म पि का :
 ~~~~~

<u>प्रकरण पहिले</u> :	भूमिका	पृ. ते	पर्यन्त
		१ ते	१६

(१) भारतातील धर्मपंथांची परंपरा. (२) महाराष्ट्रातील धर्मपंथ. १. (अ) नाथसंप्रदाय. (ब) नाथसंप्रदायाचे वाङ्मय २. (क) महानुभावपंथ (ड) महानुभावपंथाचे वाङ्मय (वि) महानुभावपंथाचे कार्य. (२) वारकरीसंप्रदाय व कार्य. (४) १. दत्तसंप्रदाय २. वाङ्मय. (५) रामदासी संप्रदाय. १. गिरिधर व त्यांचे वाङ्मय. ४. गिरिधरकृत वाङ्मयाच्या अभ्यासाचे प्रयोजन.

<u>प्रकरण दुसरे</u> :	गिरिधरस्वामींचा चरित्रपट	१७ ते	२५

(१) चरित्रविषयक विचार. (२) गिरिधरांचा जन्मशक. (३) गिरिधरांचो माहिती (बसरोतील व हस्तलिखित बाडातील). (४) गिरिधर यांच्या नावाचा कुल्लेस. (५) गिरिधरांच्या नावाविषयी झालेला गोंधळ. (६) गिरिधरांचे बडोळ. (७) गिरिधरांचे गुप्त (गिरिधरांचो समर्थना लिहिलेली सहापत्रे). (८) वितर माहिती (गिरिधराविषयी). (९) गिरिधरांच्या बीड येथील बुध्द मठांची वंशपरंपरा. (१०) भारतभर प्रवास. (११) गिरिधरांचा समाधीकाल (समाधीचा फोटो). (१२) गिरिधरांचे वच्यमन. (१३) समारोप. (१४) निष्कर्ष.

<u>प्रकरण तिसरे</u> :	समर्थसंप्रदाय आणि गिरिधरस्वामींचा	२६ ते	५५

जंथीय तत्त्वज्ञानाच्या अभ्यासाचे प्रयोजन महाराष्ट्रातील धर्मपंथ व त्यांची परंपरा. (ब) रामदासी आणि वितर

संप्रदाय. (ब) महानुभावपंथ. (क) वत्ससंप्रदाय.

(ड) भागवतसंप्रदाय (वारकरी) (बि) नाथपंथ

रामदासकालीन परिस्थिती -- १. रामदासीपंथाचा

बुद्ध्य व रामदासांचे वैशिष्ट्य. १. रामदासांचा

वेगळेपणा. १. रामदासांचो गुस्तपरंपरा.

४. संप्रदायाचे नाव. ५. संप्रदायाची दैवते.

६. संप्रदायाची तीर्थस्थाने.

संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान -- १. पाडावे वापनासि

वापन । या नाव ज्ञान १. ब्रह्म वापि माया

१. नासे ते माया सगुण. ४. अविनाश ते ब्रह्म निर्गुण.

५. मायोद्भव वापि संहारणो. ६. सगुणभक्ती वापि

निर्गुणोपासना. ७. सांप्रदायिक वाचार संहिता --

१) सांप्रदायिक वेध २) नित्यनैमित्तिक वाचार.

रामदासांची शिष्यपरंपरा -- १. ब्रेष्ठ १. दिनकर-

गोसावी १. बाळकराम ४. कल्याण ५. बुद्धवस्वामी

६. देवदास ७. भोमस्वामी ८. मेरुस्वामी/रामदासी

९. आत्माराम महाराज येककेहाळीकर १०. वेणाबाजी

११. व्याबाजी तुर्फे वाबियाबाजी. समारोप. निष्कर्ष.

प्रकरण चौथे

गिरिधरस्वामीकृत चरित्रपर्याकाव्ये

५६ ते ११८

प्रस्तावना. (१) समर्थप्रताप -- १. प्राचीन समर्थ चरित्रे

१. समर्थविषयो गिरिधरांनी बर्णिल्या निरनिराळ्या

इको गती. १. समर्थचे पुरश्चरण व तोयटिन. ४. समर्थचे

देवकारण. ५. समर्थचे रावकारण. ६. लोकोच्चारसाठी

संप्रदाय स्थापना - (१) समाजाविषयीची चिंता, २) समर्थ

व समकालीन संत. ७. संप्रदाय व शिष्यपरिवार.

८. समयांचे व्यक्तित्व आणि वाहारविहार.

९. गिरिघरांची चरित्रलेखनशैली. १०. समारोप.

(१) श्री हक्कितवाका -- १. स्वात्मबोधवाका

२. दिग्पाठवाका. ३. नवग्रहवाका. ४. महर्षिवाका.

५. पंचोकरणवाका. ६. ब्रह्मगोळवाका. ७. देवीवाका.

८. पंथीवाका. ९. निवेदनीवाका. १०. राजशासनवाका
(त्यांतील ५ फिन्यांदा). स मा रो प.

(१) श्रीकरनचरित्र. (४) श्रीस्वामीदर्शन. (५) श्रीदेवदर्शन.

(६) समर्थकरना. चरित्रपर वाङ्मयाचे मूल्यांकन.

प्रकरण पाचवे : गिरिघरस्वामींची रामायणे

१९९ ते २१६

वास्थानक काव्याचे स्वरूप -- (१) वास्थानक

काव्याची व्याख्या व तुलना. (२) वास्थानकाव्याचे

तंत्र. (३) वास्थानक काव्याची वैशिष्ट्ये. (४) संतकाव्य

व पंडितोकाव्य यांचे वैशिष्ट्य - १. संतकाव्य

२. पंडितोकाव्य (५) संतांच्या वास्थानकाव्याचे वेगळेपण.

(६) गिरिघरांची रामायणे -- १. मंगलरामायण,

२. बन्दररामायण, ३. छंदोररामायण, ४. सुंदररामायण,

५. संकेतरामायण.

१. मंगलरामायण -- श्लोकसंख्या १६१९.

(१) बाळकांड, (२) अयोध्याकांड, (३) अरण्यकांड,

(४) किष्किंधाकांड, (५) सुंदरकांड, (६) मुद्दकांड,

शेषटी मूल्यांकन.

१. १) श्री वन्दरामायण, २) समारोप. श्लोकसंख्या १८१.
-----
२. छन्दोरामायण -- श्लोक १५५६.
-----
१) बाळकांड, २) अयोध्याकांड, ३) वरुण्यकांड,
४) किष्किंधाकांड, ५) सुंदरकांड, ६) युद्धकांड. समारोप.
४. १) सुंदररामायण, २) समारोप. श्लोक ७४५
-----
५. संकेतरामायण -- ओवी ६७४१.
१) बाळकांड, २) अयोध्याकांड, ३) वरुण्यकांड,
४) किष्किंधाकांड, ५) सुंदरकांड ६) युद्धकांड,
६-१) युद्धकांड[बुत्तरार्ध] ६-२) बुत्तरकांड परिशिष्ट.
६. गिरिधरांच्या रामायणातील साहित्यगुण.
७. मूल्यांकन. ८. निष्कर्ष.

प्रकरण सहावे

: गिरिधरस्वामींचे परमार्थपरकाव्य

१२७ ते १९४

('निवृत्तिराम' वापि गुरुनिश्चिन्त्यविचार)

१. प्रास्ताविक. २. निवृत्तिराम. ३. भारतीय तत्त्वज्ञानाच्याद्वारे प्रवृत्ति-निवृत्ति^{ती}ची संकल्पना.
४. आचार -- (अ) संस्कार, (ब) वर्षव्यवस्था, (क) आश्रम -- १) ब्रह्मचर्याश्रम, २) गृहस्थाश्रम, ३) वानप्रस्थाश्रम, ४) संन्यासाश्रम. (१) व्यवहार, (३) प्रायश्चित्त.
५. प्रवृत्ति-निवृत्ति^{ती}ची संकल्पना. ६. श्रीसमर्थांचे प्रवृत्ति-निवृत्ति^{ती}ची कल्पना. ७. गिरिधरांचे निवृत्ति^{ती} संकल्पना.
८. श्रीसमर्थरामदास व गिरिधर यांच्या विचारातील वेकवाक्यता. ९. गिरिधरकृत 'निवृत्तिराम'.

- (1) (1) श्रीरामनौमोजन्म सत्कीर्ति, २) ब्रह्म व माया,
३) मनमाया निवृत्ति, ४) ब्रह्माया.
(२) भक्तिमार्गमहिमा -- (१) नवविधाभक्ति,
२) द्वादशपर्वनिवृत्ति.
(३) हठयोग. (४) निर्गुणब्रह्म. (५) ब्रह्मगोळ.
(६) सृष्टिक्रमनिवृत्ति. (७) भेदाभेदनिवृत्ति.
(८) स्वात्मबोधनिवृत्ति. (९) मूळमायानिवृत्ति.
(१०) पंचोकरणयोगनिवृत्ति. (११) सर्वसिद्धांतनिवृत्ति.
(१२) समारोप.

१०. भारतीय तत्त्वज्ञानातील निवृत्तिविषयक निरनिराळी मते -- (१) महाभारत, २) शंकराचार्य, ३) रामानुजाचार्य, ४) बानेश्वर. ११. केक तात्त्विक ग्रंथ म्हणून 'निवृत्तिराम' ग्रंथाची फलभुक्ती. गिरिघरांचा गुरुनिवार -- (१) सद्गुरुची अनिर्वचनीयता, २) दुक, दुष्ण, बान मॉनो परिपूर्ण असलेला सद्गुरु, ३) वेदमंत्राचे कुमस्थान : सद्गुरु, ४) बान व भक्ती : सद्गुरुस जाणण्याचे मार्ग, ५) सद्गुरु सामान्य मानव नव्हे, ६) गुरुस्तवनाची फलभुक्ती, ७) ह्या प्रकरणांतून आलेले तत्त्वज्ञानाचे पडसाद, ८) या सर्व प्रकरणांतून असलेल्या भाषेचे स्वरूप -- (१) गुरुमार्ग, (२) श्रीगुरुबाबा, (३) श्रीगुरुरूप, (४) गुरुगीतार्थ, (५) गुरुवाक्यमाला, (६) श्रीगुरुदेवनमन (७) शिष्यशासन, (८) गुरुदोहा, (९) देवसंवाद. स मा रो प.

प्रकरण सातवे : गिरिघरस्वामींची समर्थसाहित्य विषयक प्रकरणे. १९५ ते १९९
प्रास्ताविक. (१) ग्रंथभावार्थ, २) ग्रंथान्वय,
३) श्रीदासबोधग्रंथराजभावार्थ, ४) श्रीआत्मानुभाव.

प्रकरण बाळवे : गिरिधरस्वामींचो अप्रकाशित पदरचना व ११४ ते १४१

स्फुटप्रकरणे. --

(१) पदवाङ्मयाचे प्राचीनत्व, २) गिरिधरांच्या पदांचो तुपलब्धी व प्रेरणा, ३) गिरिधरांचे अभावाङ्मय, ४) सौरी, ५) स्थलमाहात्म्यपर पदे, ६) गिरिधरचरित भारत्या व भारतीचो पद्यतो, ७) श्रोत्यांसाठी पदे, ८) समारोप स्फुटप्रकरणे -- १) लोकस्वभाव, २) नानापंथ.

प्रकरण नववे : गिरिधरस्वामींचे अप्रकाशित वाक्यान्काव्य. १४१ ते १९१

गिरिधरांचो अप्रसिद्ध वाक्याने -- १) श्रीरामरूप,

२) श्रीसीतारूप, ३) श्रीप्राणनाथ, ४) श्रीयोगीराज,

५) श्रीकरुणाराम, ६) शिवरहस्य, ७) हरिलीला --

-- १. कृष्णजन्म, २. कृष्णाचा दैत्यसंहार,

३. यशोदेचे विश्वरूपदर्शन, ४) कृष्णाच्या लीला,

५. गोवर्धन पर्वत, ६. राक्षस विरह, ७. कंसवध,

८. दारकेचे वर्णन, ९. कृष्ण विवाह, १०. महाभारतातील

कथाप्रसंग, ११. कृष्णाच्या सोळा सहस्र स्त्रिया,

१२. पांडवांना वनवास व कौरवपांडव युद्ध, १३. हनुमान

भेटीसाठी कृष्णाचे रामरूप, स मा रो प.

८) कृष्णलीला -- १. अघासुरवध, २. वडाहरण,

३. कंदवि, ४. काळ्यादमन, ५. कृष्णदर्शन,

६. श्रीसरस्वतीतीर, ७. दुर्वासि. स मा रो प.

९) १. काशीयात्राकथन, २. काशीसंड,

काशीची पुराणातील नावे.

प्रकरण दहावे : साहित्यसंपदेचे काव्यसौख्य

- (१) श्रीसमर्थ रामदासांचे काव्य आणि काव्यदृष्टी,
 (२) समर्थींचे काव्यदृष्टी, (३) काव्यगुणदोष वर्ण --
 १. रस, २. अलंकार, ३. वृत्त, ४. अर्थरिक्तात्पर्य.
 (४) गिरिधरांच्या काव्याचे मूल्यांकन --
 १. 'नवनवोन्मेषशालिनी प्रभा प्रतिभा' २. आत्माविष्कार,
 ३. चरित्रपर, ४. उपदेशपर, ५. आत्मानक, ६. वर्णनपर,
 ७. स्फुटरचना. (५) काव्यनिर्मितीचा हेतू -- १. आनंद,
 २. उपदेश. (६) व्यक्तिचित्रण - १. श्रीराम, २. सीता,
 ३. मास्तनी. (७) रसविचार - १. भक्तिरस, २. कर्नपरस,
 ३. हास्यरस, ४. वीररस, ५. वीभत्स, ६. रौद्ररस.
 (८) अलंकार -- १. अनुप्रास, २. यमक, ३. अनुवाद,
 ४. श्लेष, ५. उपमा, ६. रूपक, ७. अपहृति
 ८. दृष्टान्त, ९. अतिशयोक्ति, १०. स्वभावोक्ति,
 ११. अर्थान्तरन्यास, १२. प्रश्नालंकार, १३. विरोध,
 १४. सार, १५. व्यतिरेक, १६. चेतनागुणोक्ती.
 (९) काव्यप्रकार (१०) काव्यगुण -- १. वीजोगुण,
 २. माधुर्य. (११) व्यक्तिचित्रे. (१२) काही काव्यदोष.
 (१३) गिरिधरांचे शब्द. (१४) समारोप. (१५) निरुद्ध
 मराठी भाषा.

प्रकरण अकरावे : स मा रो प

- प्रास्तविक. (१) साहित्य केस समाजदर्शन.
 (२) गिरिधरांच्या वाङ्मयांतून घडणारे समाजदर्शन --
 १. कर्मकांड आणि कर्मविषयक समजूती, २. पवित्र होत्रे,

१. देवते, ४. शकुन वपशकुन, ५. जातिव्यवस्था, ६. व्यवसाय,
७. सेठ करमूक, ८. गायनादि कला, ९. स्त्री जीवन, १०.
- सामाजिक जाचार-विचार, ११. गुप्तपरमेश्वर, १२. वस्त्र,
१३. साधपदार्थ, १४. शिष्याची परीक्षा, १५. सभा वचांसत्रे,
१६. सणवार-वृत्सव वि. कार्ये, १७. रामनवमी वृत्सव --
- १) त्याचे वर्णन, २) वार्ये, ३) कथेचे प्रकार. (८. राजकीय
- स्वतन्पाचे निवेदन (वित्तिहासाचार्य श्री. पगडी यांच्या लेखाधारे)
- (१) गिरिधरांचे व्यक्तिमत्त्व -- १. गिरिधर आणि रामदासी-
- संप्रदाय यांचा वेकरनपता --- १) गुपास्यदेवत - प्रभुरामचंद्र,
- २) तुळजाभवानी, ३) मारुतो, ४) गुप्तदेवत, ५) 'समर्थप्रताप',
- ६) 'हक्कितवाके'. १. गिरिधरांचा बहुमुतता, २. शैली.
- (४) गिरिधरांचा मराठी वाङ्मयेतिहासातील कामगिरी आणि
- समर्थसंप्रदायातील त्यांचे स्थान.

परिशिष्ट १ : (१) गिरिधरांच्या निवडक अप्रकाशित रचनांची संहीत.
 (१) रामजानकीची विवाह निमंत्रण पत्रिका. (२) डोहाडे, ^{२६०अं)ते}
 (३) १. व २. पाठना, (४) १. भूपाठी (रामाची), २. भूपाठी
 (कृष्णाची). (५) सदगुप्तची वारती, श्रीरामवरदायिनी
 (तुळजापूर देवीची) वारती. (६) सेजारती. (७) १. व २.
 लळिताची पदे. (८) १. ते १०. स्फुट पदे. (९) १. व २.
 सौरी. (१०) फुगडी. (११) पिंगा. (१२) १. व २. सवावी.
 (१३) गणेशस्तोत्र. (१४) चला रे चला रामनौमीस जावू. (१५)
 १. ते २. स्फुट श्लोक. (१६) रामेश्वर यात्रा. (१७) १. ते ५.
 समर्थंच्या विषयीची पदे. (१८) लक्ष्मी-विद्येचा संवाद. (१९) हिन्दो
 पदे -- १. दोहरा. २ ते ६. पद. (२०) छें डा क थ न.

--- संक्षेप विव्हांना सुलासा ---

१) वा. रा. - वाल्मिकी रामायण	४) मं. रा. - मंगलरामायण
२) छं. रा. - छंदोरामायण	५) दा. - दासबोत्त.
३) सं. रा. - संकेतरामायण	

पृ. ते पर्यन्त

परिशिष्ट १

गिरिघरांच्या निम्नडक अमुकाशित रचनांची संहिता

(अ) गिरिघर-वाङ्मयसूची

४८६ ते ४८८

(ब) संदर्भ- साहित्यसूची

४८९ " ४९१

(क) व्यक्तिनामसूची

४९२ " ४९७

(ड) गिरिघरांचे हस्ताक्षर

४९८

(इ) बीड येथील गिरिघरांचे समाधिस्थान (छायाचित्र)

४९९